

Gewilde dieren

Herintroducties van dieren in Nederland

Gewilde dieren bespreekt, voorzien van kleurrijk beeldmateriaal, een breed scala aan herintroducties van soorten uit het hele dierenrijk: van insecten (pimpernelblauwtje) tot zoogdieren (das) en van minder bekende soorten (zadelsprinkhaan) tot ware iconen (wisent). Veelal is menselijk handelen de oorzaak geweest van het verdwijnen van deze soorten. Denk hierbij aan overbevisning van de Europese rivierkreeft en introductie van de kreeftenpest (meegekomen met geïntroduceerde rivierkreeften uit Noord-Amerika), of het tot uitsterven toe bejagen van otters en bevers.

Complex traject

Het boek kent vele schrijvers, ieder een betrokken specialist bij de herintroductie van een bepaalde diersoort. Het is dan ook een mooie bundel om bekend te raken met kwetsbare en (eens) uit ons land verdwenen soorten en de herintroductie ervan. Men beschrijft hier namelijk niet alleen de motieven en succesverhalen van de herintroducties, maar ook het complexe traject en de daarmee gemoeide kosten en inspanningen, de tegenslagen en de soms ronduit mislukkingen. Het lezen van al deze verschillende verhalen kan alleen maar waardering oproepen voor de passie en het doorzettingsvermogen van al deze mensen die zich jarenlang inzetten om deze Nederlandse soorten zo goed mogelijk te behouden.

Controversieel

Toch blijft herintroductie, ook voor veel natuurbeschermers, een controversieel onderwerp. Zo kan een overmaat aan herintroducties het idee geven dat Nederland een grote dierentuin is. Er kan weerstand ontstaan bij soorten die na herintroductie schade veroorzaken, zoals de bever. En, misschien nog wel het meest zorgelijk: het feit dat de mogelijkheid van herintroductie bestaat, kan in de maatschappij de indruk wekken dat natuurbescherming daarom minder van belang is. Een uitgestorven soort kan dan toch “zo weer teruggeplaatst worden”.

Geschikte habitat

De beschreven introducties laten echter juist het belang van natuurbescherming zien: in verontreinigd water zwemt namelijk geen beekprik en bij schaarste van insecten tref je geen gezonde nakomelingen van het korhoen aan. Net als voor het behouden van soorten is voor een succesvolle terugkeer van soorten een gezond en geschikt habitat kernvoorwaarde nummer één. Daar waar plaagdierbeheersers de omgeving ongeschikt maken om ‘ongewilde soorten’ geen kans te geven, kan het geschikt maken van de omgeving resulteren in ko-

lonisatie door ‘gewilde soorten’. Soms is herintroductie dan ook overbodig. Zo hebben de wolf en de zeearend zelfstandig hun weg naar Nederland gevonden, en kennelijk zijn de habitats voldoende in kwaliteit verbeterd, want zij zijn gebleven. Pas wanneer het habitat geschikt is, maar soorten niet zelfstandig nieuwe leefgebieden kunnen bereiken, is herintroductie als laatste redmiddel mogelijk.

Voorkomen beter dan genezen

In sommige gevallen opent een geherintroduceerde soort de deur voor tal van andere soorten. Denk aan de wisent die met zijn zandbaden en gegraas verscheidende pioniersplanten en geassocieerde insecten in het duingebied doet opbloeien. Of de bever, die door zijn damvorming meertjes creëert waar tal van bijzondere insecten, amfibieën en vogels (zoals de zwarte ooievaar) van meeprofitieren.

Herintroducties hebben de Nederlandse natuur dus veel moois gebracht en tevens veel soorten op het nippertje voor uitsterven behoed. Echter is een deel van de soorten nog steeds kwetsbaar in hun voortbestaan en blijft jarenlange bijplaatsing en monitoring vaak noodzakelijk. Dit doet inzien dat de natuur veerkrachtig doch fragiel is en dat we zuinig moeten zijn op de prachtige diersoorten die ons kleine kikkerlandje rijk is. Herintroducties van dieren; het is mooi dat het kan, maar ook hier blijft het devies: voorkomen is beter dan genezen. ●

Gewilde dieren

Herintroducties van dieren in Nederland

Auteurs: Mark Zekhuis, Louis van Oort, Luc Hoogenstein
ISBN: 9789050117685
KNNV Uitgeverij, 2021

